

и привилегии съ тѣхъ се давали и признавали на гражданитѣ, не е извѣстно, защото ни единъ отъ българскитѣ или сръбскитѣ градски хрисовули не се е запазилъ. Но едвали тѣ много ще да се различавали отъ гръцкитѣ градски хрисовули, както и не се различавали и българскитѣ и сръбскитѣ църковни хрисовули отъ гръцкитѣ такива, защото южнитѣ словѣни въ социалния си и държавно-правенъ животъ въ всичко подражавали на византийцитѣ. Българскитѣ извѣстия за старитѣ български граждани сж твърдѣ оскъдни. Тѣ само, допълнени съ сръбскитѣ и гръцкитѣ извори, могатъ да ни дадатъ извѣстно, и то недостатъчно опрѣдѣлено понятие за социалното и правно положение на българскитѣ и изобщо на южно-словѣнскитѣ граждани.

По старата държавна финансова система съ данѣкъ се облагали земитѣ и добитѣцитѣ, и затова гражданитѣ, които не притежавали такива, плащали много по-малко данѣкъ отъ земледѣлцитѣ. Тѣ, споредъ Душановия законикъ, плащали на градския кефалия извѣстенъ опрѣдѣленъ данѣкъ и при това били длѣжни да му продаватъ за половина цѣна жито, месо и вино.¹⁶⁸ Гражданитѣ не били длѣжни да даватъ храна и настаняване на пѣтуещитѣ държавни чиновници и на посланицитѣ на чуждитѣ държави. Тази повиность въ българскитѣ и сръбскитѣ правноисторически паметници се нарича *приселица*¹⁶⁹ и замѣствала сегашнитѣ пѣтни разноски на старитѣ държавни чиновници. Тя била много тежка и обременителна, и затова манастирскитѣ села, както и другитѣ, които се ползували съ привилегии, били освободени отъ нея. Споредъ старото наказателно право, селата отговаряли за прѣстѣпленieto, което било извършено въ тѣхнитѣ

¹⁶⁸ Законик Ст. Душана, чл. 63.

¹⁶⁹ Ibid. чл. чл. 57, 125, 133, 155, 156.

„Вирп. хрисовулъ, 89.